

Pri svojich prechádzkach našou prírodou sa v niektorom z chránených území môžete stretnúť s ľuďmi v uniformách označenými nápisom **STRÁŽ PRÍRODY** a odznakom stráže prírody. Títo ľudia sú strážcovia - oficiálny názov je „člen stráže prírody“.

Pretože dobre poznajú zverené územie môžu Vám poskytnúť:

- miestopisné informácie, informácie o prírode a o dôvode potreby jej ochrany
- odporúčia Vám turistické trasy a miesta pre rôzne športové aktivity
- sprievodcovskú službu
- prvú pomoc a radu pri riešení problémov

Ak teda niečo potrebujete, neváhajte ich osloviť. Radi Vám poskytnú potrebné informácie.

Členovia stráže prírody sú oprávnení napríklad:

(§ 75 zákona NR SR č.543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny)

- vyzvať osobu, aby upustila od protiprávneho konania,
 - obmedziť osobnú slobodu osoby pristihutej pri páchaní trestného činu, priestupku, alebo iného správneho deliktu podľa tohto zákona, zisťovať jej totožnosť a ak nemožno zistiť jej totožnosť, odovzdať ju útvaru Policajného zboru,
 - odňať jedinca chráneného druhu, ak je dôvodné podozrenie, že bol získaný v rozpore s týmto zákonom,
 - odňať inú vec, ak je dôvodné podozrenie, že bola získaná konaním v rozpore s týmto zákonom, alebo použitá na takéto konanie,
 - použiť donucovacie prostriedky (obušok, putá, slzotvorné prostriedky, hmaty chvaty údery a kopy sebaobrany, služobný pes),
 - zastaviť a kontrolovať dopravný prostriedok, ktorý sa nachádza v chránenom území, na účel overenia oprávnenosti jeho vjazdu, alebo prehliadať dopravný prostriedok a obsah batožiny v ňom, ak je dôvodné podozrenie, že sa v nich nachádzajú jedince chráneného druhu, zver alebo ryby získané v rozpore s týmto zákonom,
 - ukladať a vyberať za priestupky pokuty v blokovom konaní,
 - nosiť zbraň ak je držiteľom zbrojného preukazu vydaného podľa osobitného predpisu a túto zbraň použiť
 - a) v prípade krajnej núdze a v nutnej obrane
 - b) pri zneškodňovaní zvierat, ktoré bezprostredne ohrozujú život a zdravie osôb alebo chránených živočíchov
 - c) pri hrozbe namierenou zbraňou proti osobe, ktorá je ozbrojená alebo kladie odpor pred predvedením na útvar PZ SR
 - d) pri varovnom výstrele do vzduchu na odvrátenie nebezpečenstva hroziaceho jemu, alebo inej osobe alebo na odvrátenie vzniku škody, ktorá bezprostredne ohrozuje záujmy chránené týmto zákonom
 - e) pri varovnom výstrele pri úteku osoby, ktorú je oprávnený predviesť na útvar PZ SR
 - pred predvedením osoby na útvar PZ SR presvedčiť sa, či osoba nie je ozbrojená a zbraň jej odobrať.
- Každý je povinný uposlúchnuť výzvu, pokyn, príkaz a požiadavku člena stráže prírody alebo strpieť výkon jeho oprávnení.**

Členovia stráže prírody sú o.i. povinní :

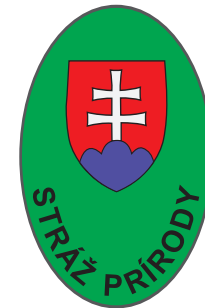
(§ 77 zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny)

- vykonávať kontrolu dodržiavania tohto zákona, všeobecne záväzných právnych predpisov vydaných na jeho vykonanie a rozhodnutí vydaných na ich základe,
- sledovať dianie v prírode, ľudské zásahy do prírody a krajiny a ich vplyv na ňu,
- nosiť pri plnení úloh podľa tohto zákona na viditeľnom mieste služobný odznak a na požiadanie sa preukázať služobným preukazom
- oznamovať priestupky a iné správne delikty a prispievať k ich objasňovaniu a oznamovať trestné činy, ako aj podozrivé osoby príslušným orgánom.

ČLENOVIA STRÁŽE PRÍRODY SÚ V ZMYSLE ZÁKONA VEREJNÝMI ČINITELMI. AKO ICH SPOZNÁTE?

Člen stráže prírody má okrem loga chráneného územia na uniforme aj nápis **STRÁŽ PRÍRODY**.

Preukazuje sa odznakom člena stráže prírody, ktorý má viditeľne umiestnený na uniforme a na požiadanie aj preukazom člena stráže prírody. Člen stráže prírody pri preukazovaní príslušnosti nesmie preukaz vydať z rúk. Na požiadanie ukáže iba na nahliadnutie ich prednú stranu. Pritom nie je povinný oznámiť svoje meno ani priezvisko. Ak situácia nedovoľuje preukázať sa odznakom alebo preukazom, preukáže sa člen stráže prírody iba ústnym vyhlásením „stráž prírody“. Po uplynutí prekážky sa preukáže odznakom člena stráže prírody alebo preukazom člena stráže prírody.

ČO JE TO STRÁŽ PRÍRODY A AKÚ MÁ ÚLOHU?

Stráž prírody plní úlohy pri zabezpečovaní kontroly dodržiavania zákona o ochrane prírody a krajiny vrátane informačnej a výchovnovzdelávacej činnosti.

Člení sa na profesionálnu stráž prírody a dobrovoľnú stráž prírody.

KTO JE STRÁŽCA - ČLEN STRÁŽE PRÍRODY?

Člen profesionálnej stráže prírody je zamestnanec Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky alebo Správy národného parku. Jeho povinnosťou je kontrolovať dianie v zverenom území (CHKO, NP). Dozerá na dodržiavanie platných predpisov na ochranu prírody a krajiny, monitoruje výskyt vzácnych druhov rastlín a živočíchov a vykonáva opatrenia na ich ochranu. Stará sa o značenie chráneného územia. Spolupracuje s orgánmi ochrany prírody (Slovenskou inšpekciou životného prostredia, okresnými úradmi, obecnými úradmi), Policajným zborom SR, vlastníkami a správcami pozemkov v chránených územiach. Jeho veľmi dôležitou prácou je environmentálna výchova a to priamo v teréne alebo na školách. V rámci tejto výchovy sprevádza aj exkurzie. Dobrovoľný strážca - člen dobrovoľnej stráže prírody je veľmi dôležitý spolupracovník Správy NP alebo CHKO, ktorá koordinuje jeho činnosť. Svoju činnosť vykonáva v rámci svojho voľna preto, lebo mu nie je ľahostajný stav prírody a chce jej pomôcť. Vykonáva takú istú činnosť ako strážca, ale jeho hlavná činnosť sa zameriava na kontrolu dodržiavania platných predpisov návštevníkmi a na environmentálnu výchovu v teréne.

Strážcovia, či už profesionálni, alebo dobrovoľní sú tí, ktorí vám vždy a všade ochotne poradia a porozprávajú o ochrane prírody a v prípade núdze pomôžu.

Svoju prácou sa snažia zachovať pre Vás a pre Vaše deti jedinečnosť slovenskej prírody.

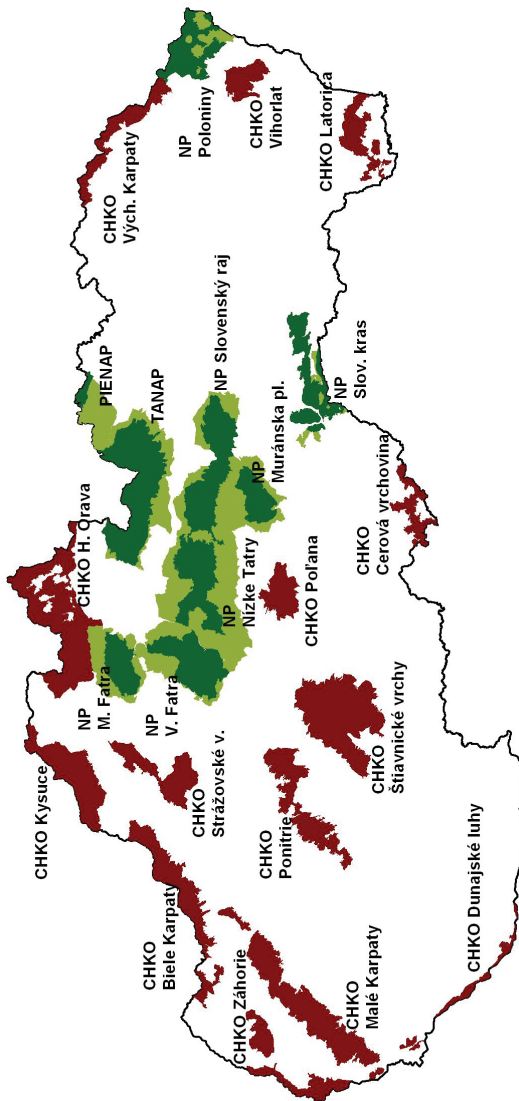
ASOCIÁCIA STRÁŽCOV CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ SLOVENSKA (ASCHÚS)

Vznikla v roku 1996 ako profesijná organizácia, ktorá združuje strážcov - členov stráže prírody chránených krajinných oblastí a národných parkov. Cieľom Asociácie je zvyšovať odbornú a profesionálnu úroveň svojich členov. Preto ASCHÚS organizuje pravidelné stretnutia svojich členov, na ktorých pre nich pripravuje školenia, výmenu informácií a konzultácie s prizvanými odborníkmi.

Verejnosť aj členov stráže prírody o svojej činnosti informuje prostredníctvom web stránky.

ASCHÚS je členom IRF - International Ranger Federation (Medzinárodnej asociácie strážcov - rangerov) a ERF - European Ranger Federation (Európskej asociácie strážcov).

Od roku 2000 na základe dohody úzko spolupracuje s Asociáciou strážcov prírody Českej republiky.

ĎAKUJEME, ŽE NÁM POMÁHATE CHRÁNIŤ PRÍRODU PRE ĎALŠIE GENERÁCIE

Ako nepredajný informačný leták vydala
Asociácia strážcov chránených území Slovenska

Sídlo: Gaštanová 9, 974 09 Banská Bystrica

web: www.strazprirody.sk e-mail: aschus.vybor@gmail.com

IČO 31961240 DIČ 0031961240

č.ú. ČSOB SK06 5200 0000 0000 1653 0591

kresby: Ľuba Dzúriková

vydanie tretie © 2025

Národné parky:

Malá Fatra, Muránska planina, Nízke Tatry (NAPANT), Pieniny (PIENAP), Poloniny, Slovenský kras, Slovenský raj, Tatranský NP (TANAP), Veľká Fatra

Chránené krajinné oblasti:

Biele Karpaty, Cerová vrchovina, Dunajské luhy, Horná Orava, Kysuce, Latorica, Malé Karpaty, Poľana, Ponitrie, Strážovské vrchy, Štiavnické vrchy, Vihorlat, Východné Karpaty, Záhorie

Kto je strážca, člen stráže prírody ?

